

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2018/83

30.10.18

Mikivisuk Thomassen

Nalakkersuisut pisussaaffilerneqassasut kingusinnerpaamik UA/2019-imi aningaasaateqarfimmik pilersitsinissamik siunnersuuteqassasut Kalaallit Nunaanni isumagininnikkut ajornartorsiutaasunik ilisimatusarnissanut, nalilersuinissanut pinaveersaartitsinissanut misissuinissanullu atorneqartussamik. Meeqqat inuusuttullu navianartumik inissisimasut - imaluunniit meeqqat inuusutullu navianartorsiortinneqarnissaminnut aarlerinartumiittut ilaqutaallu pingaarnerusutigut aningaasaateqarfiup siunertatut siunertarissavaa. Siusinaarluni iliuutsit, aningaasarsionertigut siusinaarluni iliuuseqarusulersitsisunik ingerlatinnarlunilu iliuuseqarnissat aamma periutsinik nalimmassaanerit, inunnik isumagininnermi katsorsaanissamik allanillu neqeroorutit aningaasaateqarfimmi ukkatarineqarnerussapput.

(Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut)

Siullermik siunnersuuteqartumut siunnersuummik soqutigintumik saqqummiussineranut qujaffigiumavarput. Siunnersuut siunertamigut qineqqusaarnerup nalaani isumagininnikkut nutaaliornissamut siunnersuusiarisimasatsinnut assinguvoq.

Taamani soorlu oqartugut, periuusereriikkat iluatsinngitsut atuutiinnarsinnaangillat. Isumagininnikkut pinaveersaartitsineq siusinnerujussuakkullu iliuuseqajaartarneq annertunerusumik aallukkumavavut. Imminut ikiorsinnaangortitsisumik ikiuinerit ingerlatissavavut, isumagininnikkullu ajornartorsiutit amerlanerujussuit pinaveersaartinneqarnerannik iliuuseqarluta. Tamanna inummut ilivitsumut aningaasaliineruvoq. Periutsillu tamakku isumagininnikkut suliniutsitsinnut atuutsikkumavavut, taamaaliornikkut pissutsit unammillernartitavut pisariaqanngitsumik alliartuinnaqqunagit.

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Nunarsuarmi nunat ikittuinnaat innuttaasut amerlassusaannut agguarlugu aningaasanik amerlanernik sumiginnaanernut, imigassamut atonerluinernut, kinguaassiutitigit atonerluinernut kiisalu pinngitsaaliissummik nalinginnaasumillu angerlarsimaffiit avataannut inissiinernut Kalaallit Nunatsinnit qaffasinnerusunik atuisarput. Suliniuteqajaarnermi iliuusissanik nutaanik nassaartariaqarpugut inullu ilivitsuutillugu suliniutit nukittorsarlutigit, taamaaliornikkut kingunerlutsitsinerit uteqqiallutik inuunermi piffissami sivisuumik akornuseeqqunagit. Suliniutit sunniuteqarluartut ilinniarfigissavavut taakkulu annertunerusumik atorlutigit. Piffinni suliniutit sunniuteqarluartut nunamut tamarmut atugassangortinneqarsinnaapput. Inuit ataasiakkaat inuunermi ingerlalluaqqullugit sakkussillugillu akiuunnissamut nukissaqalersittariaqarpavut.

Kalaallit Nunatsinni pikkorissorpassuarnik tunniusimasunik sulisoqarlutalu nammineq kajumissutsiminnik toqqammaveqartumik iliuuseqartartoqarpugut taakkulu maannamut iliuutsivut allangortillugit ajornartorsiutinik aaqqiinarnermi periutsinik allanik neqerooruteqarlutik suliniuteqassapput. Inuunermi sivisuumi isumaginninnikkut politikimik ingerlataqartut ilisimasat pigisaat atagu atorluartigit. Nutaamik eqqarsarneq sulinermilu iliuuseqarneq killilersussangilarput, akerlianik taamaaliorneq tikilluaqqussavarput. Kinguaariiaanik annaasaqaqqissanngilagut, taamaammallu ajornartorsiutinik aaqqiivinnani isumaginninnikkut iliuuseqartarnerit muminnissaannut piffissanngortoq isumaqarpugut.

Iliuusissatut taamani siunnersuutigisavut tassaapput:

- Ukiut tamaasa isumaginninnikkut nutaaliornissamut 25 mio. kr-it immikkoortinneqartassapput
- Isumaginninnikkut suliffissaqartitsinermilu siulersuisunut ilaasortanik politikikkut pituttorsimanngitsunik tallimanik toqqaasoqassaaq
- Aningaasaliissutit isumaginninnermi suliffissaqartitsinermilu politikikkut suliutini sukumiisuni atorneqarnissaat siulersuisunit isumagineqassaaq
- Suliniutini isumaginninnikkut ajornartorsiutinik pinaveersaartitsinermi passusinermiluunniit periutsit nutaat misilerarneqareersullu ingerlanneqartassapput
- Suliniutini ukioq ataatsimit pingasunut sivisussusilimmik ingerlasinnaasuni inerneru siulersuisunit ataavartumik nalilersorneqartassapput

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

- Sulinitit iluatsittut aningaasanut inatsisikkut aningaasalerneqartartussanngussapput, nangittumik ingerlanneqartassallutik
- Suliniutit piffinni ataasiakkaani nunalu tamakkerlugu ingerlanneqarsinnaapput

Nunatsinni isumaginninnermi ilisimasanik katersinissamut ilisimasallu ilinniutiginissaannut pikkorinnerulertariaqarpugut. Ukiopassuarni sulianut ilisimasallit ilisimasarpassuarnik pilersitsisimanissaat upperilluinnarparput ilisimasallu taakkua atortaleraluarutsigit, katersortaleraluarutsigit nalilersortaleraluarutsigillu aaqqissuussaanagerusumik atorluartalersinnaanissaat upperaarput. Taamaamat ataatsimoorussamik siunniussaqaarnissaq siunertaralugu siunnersuutip, oqaaseqaammi saqqummiussavut ilanngullugit, ataatsimiititaliami nalilersorneqaarnissaanut innersuupparput, isumaginninnikkut sulinermi ilisimasanik avitseqatigiinnerulernissaq ilisimasanillu annertusaanissaq siunertaralugu.